

ITSKHAQ LAOR

Cinc poemes

traduïts de l'hebreu per Arnau Pons

Itskhaq Laor va néixer el 1948 a Pardés Khanna (Verger d'Anna), poblat jueu fundat el 1929, situat a la contrada nord de la plana de Xaron. El seu pare va emigrar-hi de Bielefeld (Alemanya) el 1934. La seva mare havia vingut de Riga (Letònia). Laor és poeta, novel·lista, dramaturg i periodista (especialment per al diari *Ha'aretz*). El 1972 es va negar a servir l'exèrcit israelià en els territoris ocupats. Els anys 80 va escriure poemes de condemna a la guerra del Líban. El 1985 la seva obra teatral *Efraïm torna a les armes* és censurada perquè «desacredita el paper dels militars a Judea i Samaria». El 1990, el primer ministre d'aleshores, Itskhaq Xamir, va refusar de signar «el Premi de Poesia atorgat pel Primer Ministre», que li havia estat concedit. Itskhaq Laor va denunciar davant del Tribunal Suprem israelià la censura de pel·lícules i d'obres de teatre, amb la qual cosa va aconseguir que es deixés de censurar les obres de teatre, però no pas les pel·lícules. És un dels pocs escriptors israelians que ha signat la petició per la pau a Palestina, publicada pel Parlament Internacional d'Escriptors. Per a qualsevol cerca sobre Itskhaq Laor a internet, cal utilitzar la transcripció anglosaxona del nom: Yitzhak Laor.

L'ordre del dia

Recorda
el que
va fer Amalec
—a tu, és clar—.
Canvi.
Fes-li a Amalec
allò que Amalec
va fer —a tu,
és clar—. Canvi.

Si
no et trobes
un Amalec,
crida l'Amalec a qui
t'agradaria fer-li
allò
que Amalec va fer
—a tu, és clar—.
Canvi.

I no compararàs
res
amb el que Amalec
va fer —a tu,
és clar—. Canvi.
Sobretot quan
vulguis fer
el que
va fer Amalec
—a tu, és clar—.
Canvi i fora.
Recorda-ho.

Els recordarem tots

I així fa l'Estat
amb el país: cull dies
commemoratius, per fer-ne
un ram ben gros. Roses
roges
o branquillons
per netejar la terra
de la sang vessada (la terrosa)

I així fa l'Estat
amb la mare (la terrenca): li acosta
l'espalla nacional
el dia
commemoratiu, i la resta de dies
l'honor
en cas que l'espalla
escanyolida del pare
es trenqui (el cordó umbilical
del pare
i de la mare
fa molt de temps que estan
ben enterrats)

I així fa l'Estat amb el fill
del país
declarat enemic:
n'esborra la tomba, n'arracona
la memòria, n'escanya
el coll trencat de la mare, n'esmica
les espalles del pare
el terrenç,
en destria
una tomba d'una altra
com si fossin perranyes
i no entranyes.

Habitació 4, al vespre

Oh, desgraciada laïcitat, vida transparent, porta
espatllada que no s'obre ni es tanca
La mort passa per davant nostre com una dona afamada.
S'acaba el dia i no hi ha hagut temps
de parlar-ne ni un lloc adient per als crits o el minut
de silenci. Uns quants l'han rentada i uns altres li han parlat
com de costum i uns altres l'han ajudada a alenar i uns altres
han cantat, i també hi ha hagut aquell que feia comèdia, i la memòria encara s'estava allà
esmicolant-se com el cascall, i ningú no semblava tenir pressa: darrer
àpat, prolongat, culpable, pacient, i el mateix aire
—respirat com de costum, sense xiulet, transparent— ha passat davant dels nostres
cossos, ha entrat, ha oxigenat, ha sortit, ha capolat lentament, ha fet que s'escolés
el seu cor. I de sobte t'has asseguda, has assenyalat la finestra
amb la mà que et tremolava com una branca, mirant d'empassar-te l'aire
espès amb aquest petit forat, el pulmó. Així, la mort
ens ha travessat pel davant
invisible
silenciosa
i ha entrat dins teu, precisa, ha escanyat

I no és la por que em fa la mort el que m'ha fet parlar sinó
el seu rival, que significa amor a la vida, que significa
santedat, que significa teixit brodat i un altre teixit brodat
i encara un altre teixit brodat.
Obro jo mateix els meus llavis i la meva boca exclama les seves lloances.

(Sóc un home sense paraules, quasi com un ase
davant de l'àngel, coltell. Rere la finestra la ganya
monstruosa de la fosca).

ITSKHAQ LAOR

Ocell

I encara que Déu existeixi, no és
tan gran com el món (tot i ser
més gran que els homes)

De sobte t'has volgut aixecar, girada
cap a la finestra,
has allargat una mà escanyolida, què volies agafar,
aire per alenar? Què has vist
a fora?

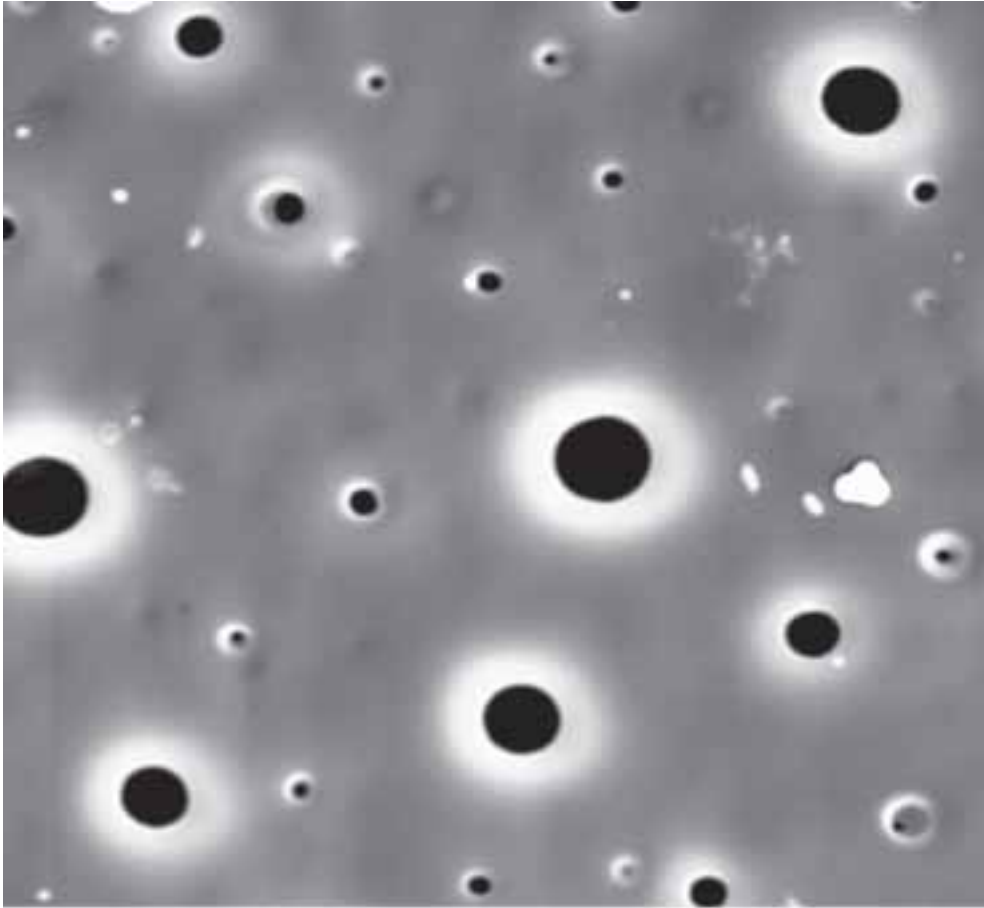
Un sostre de ciment i una barana groga com el bec
d'un pollet i un tros de cel ploma arrabassada
al cos
de l'ocell que blaveja
tota cosa mira
de treure't d'aquí
arrencant-te el blanc
dels ulls (jo ho he vist)

ITSKHAQ LAOR

Difícil de conèixer

Es va desfent la teva carn
fins que és difícil de conèixer (i encara per molt menys
que això
es diuen també les mateixes paraules) i si ara torno a teclejar
la frase fins que és difícil de conèixer fins que és difícil de conèixer fins que és difícil
de conèixer, tot just abans
de l'alba, en els moments d'insomni que tu
no has provocat, que potser tu no has provocat, estic
amb tu, pare meu (tu que t'has mort a l'estiu), estic amb tu,
a una hora freda del matí, quan a fora
encara negreja i el gebre
cobreix la terra. I si teclejo
una vegada més, fins que és difícil de conèixer fins que és
difícil de conèixer fins que és difícil
de conèixer (i hi torno, i hi torno) per ventura tornarà
a bategar la carn
de la llengua amb el seu pols. Es va desfent
la teva carn fins que és difícil de conèixer

ITSKHAQ LAOR

Ibrahim Tuqán (1905-1941)

Poeta i mestre d'escola nascut a Nablús, Palestina. Germà de la poetessa Fadua Tuqán. Excel·lent coneixedor de la poesia àrab clàssica i especialment de la de l'època *abbassí*. Formalment és un poeta d'arrel clàssica malgrat que això no li treu claredat i sentit als seus versos. És un testimoni molt destacat del poble palestí. També va conrear la poesia amorosa de tradició arabiga.

Mahmud Darwish (al-Birwa, 1942)

Nascut a Palestina. La seva literatura té des del començament una clara militància política; va ser empresonat a Israel i a principis dels 70 va marxar a diversos països socialistes d'europa i després a Egipte, des de fa alguns anys viu a Beirut. És un dels poetes àrabs contemporanis més coneguts. Ha recitat la seva obra davant de nombros públic arreu. Entre els seus llibres destaquem: *Fulls d'olivera*, 1964; *Enamorat de palestina*, 1966; *Els ocells moren a Galilea*, 1971; *Menys roses*, 1986.

Samih al-Qasim (Zarqa, 1939)

Nascut a Palestina, de confessió drussa i militant comunista, viu a Israel on està molt compromès amb la causa palestina. És un poeta directe i poc retòric. Entre els seus llibres podem destacar: *Cançons dels camins*, 1964; *Alcorà de la mort i el gessamí*, 1970; *La gran mort*, 1972.

Abu Salma (Damasc, 1909 - Washington, 1980)

Pseudònim d'Abdelkaim al-Karmi, nascut a Damasc però d'origen palestí, on emigrà l'any 1948. Després ha viscut quasi sempre un altre cop a Síria. No és un poeta molt prolífic, la seva obra més coneguda és *El refugiat*, apareguda l'any 1953.

“Matar un home és un crim; matar un poble és una tema a discutir”

Ibrahim Tuqán

Mentre s'arrossegaven, besaven la terra del seu país,
i la terra es va convertir en jardins i rierols.

Abu Salma

Traducció de Laura Vega i
adaptació d'Andreu Subirats

PASSAPORT,
Mahmud Darwish

No em van reconèixer en les ombres
que xuclaven lo color de la fotografia del meu passaport.
Davant d'ells lo meu dol es mostrava
a un turista embadocat, consumidor d'imatges.
No em van reconèixer, no!
No em dixeu les mans sense sol perquè
l'arbre em coneix, me coneixen totes les cançons
de la pluja, no em dixeu blanc com la lluna pàl.lida;
tots els pardals que em seguixen fins a la porta
de qualsevol aeroport llunyà,
tots els camps de blat,
totes les presons,
totes les barbes blanques,
totes les fronteres,
tots els mocadors que flamegen,
tots els ulls estan en mi,
però els han fet caure del meu passaport.
Lliure de nom i lliure de pertinença a la terra
que les meues mans han solcat.
Encara, avui, Job lo pacient, clama el cel:
-No em feu ser altra vegada exemple,
vatros, vatros, Profetes!
No demaneu als arbres el seu nom,
no demaneu als rius per la seua mare.
Des del front respiro espases de llum,
de la meua mà brolla aigua dolça.
Tots els cors de la gent són la meua nacionalitat,
traieu-me ara, si voleu, lo passaport.

ATOTS ELS HÒMENS ELEGANTS DE L'ONU
Samih al-Qasim

¡Cavallers d'arreu!

Amb corbates al bo del migdia

i excitants polèmiques.

¿Què hi pinteu, digueu-me, en el nostre temps?

¡Cavallers d'arreu!

La molsa que ja m'ha crescut al cor

envela els murs de vidre,

les abundants reunions,

els discursos vitals,

els espies, les masses, les frases fetes de les putes.

¿Què hi pinteu, digueu-me, en el nostre temps?

* * *

¡Cavallers!

Dixeu anar a la seua la lluna dels micos,

i veniu-vos-en cap aquí,

perquè a n'este món, jo faig perdre els ponts.

La meua sang està groga,

lo meu cor abatut al fanguer dels vots.

¡Cavallers d'arreu!

¡Que sigue la pesta la meua injúria, i les serps, ma tristor!

¡Relluents sabates d'arreu!

Tinc més venjança que veu,

lo temps és un covard,

i jo no tinc mans!